

САОПШТЕЊЕ FIRST RELEASE

Обавезни сте да приликом дозвољених радњи, у свом производу или апликацији наведете извор података.
You are required to specify a data source when allowed in your product or application.

ГОДИНА/YEAR IV

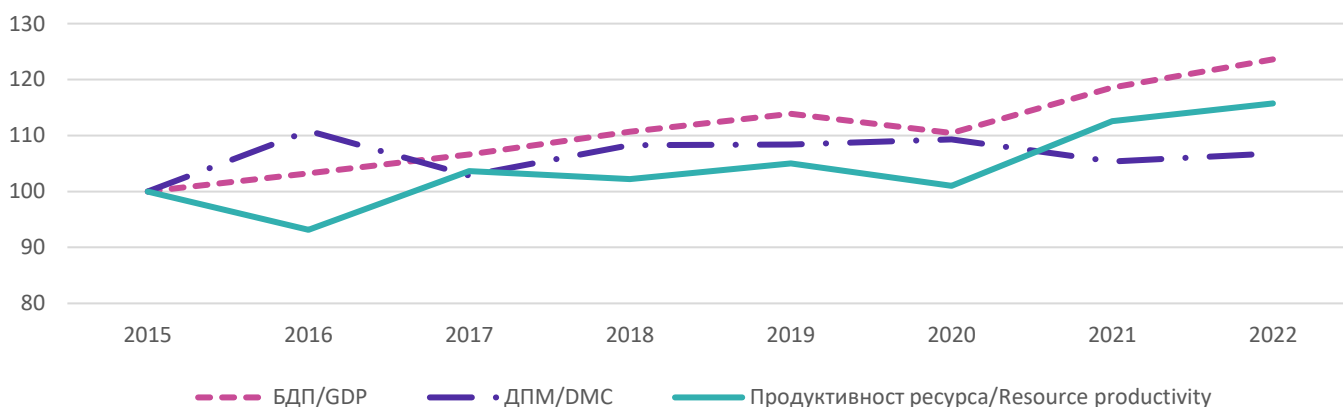
САРАЈЕВО, 15. 7. 2024.

БРОЈ/NUMBER 1

РАЧУНИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ENVIRONMENTAL ACCOUNTS

Продуктивност ресурса, 2022 Resource productivity, 2022

1. Продуктивност ресурса – БДП/ДПМ, Босна и Херцеговина, 2015 – 2022. (Индекс 2015=100) Resource productivity – GDP/DMC, Bosnia and Herzegovina, 2015 – 2022, (Index 2015=100)

Напомена: БДП, ланчано повезане вриједности у цијенама 2015. године
Note: GDP in chain-linked volumes, reference year 2015

Продуктивност ресурса, као однос бруто домаћег производа и домаће потрошње материјала, је показатељ који указује на ефикасност коришћења ресурса гдје је пожељна производња веће економске вриједности уз што је могуће мањи утрошак материјалних ресурса.

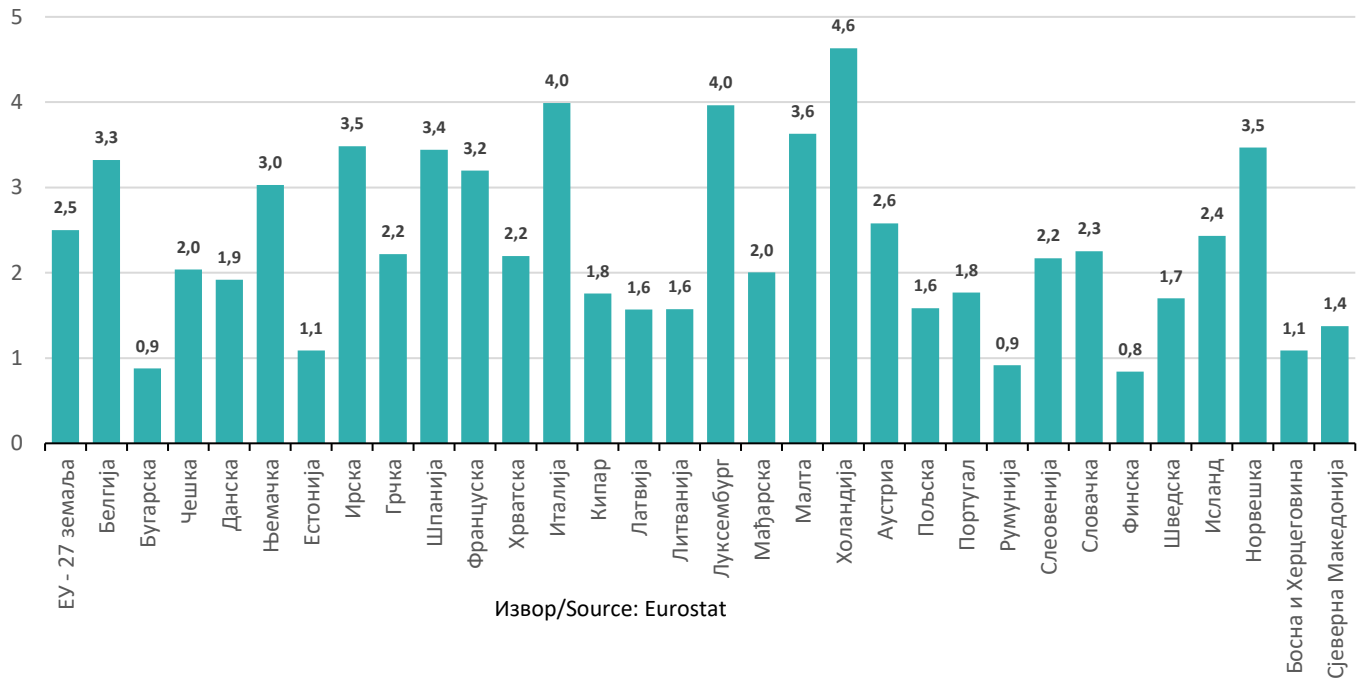
У Босни и Херцеговини продуктивност ресурса је у благом расту од 2015. до 2019. године, с тим да је у 2016. години дошло до пада продуктивности због знатнијег пораста домаће потрошње материјала. Референтну 2022. годину обиљежило је раст продуктивности ресурса посебно због раста БДП-а у односу на релативно једнаку домаћу потрошњу.

The Resource productivity, as the ratio of gross domestic product and domestic material consumption, is indicator, which indicates the efficiency of resource where it is preferred to produce greater economic value with as little consumption of material resources as possible.

In Bosnia and Herzegovina, the resource productivity increases slightly from 2015 to 2019, with productivity declining in 2016 due to a significant increase in domestic material consumption. The reference year 2021 was marked by the growth of resource productivity, especially due to the growth of GDP in relation to relatively equal domestic consumption

2. Продуктивност ресурса – БДП/ДПМ, по земљама 2022

Resource productivity – GDP/DMC, by country 2022

Извор/Source: Eurostat

Напомена: БДП у текућим цијенама по Стандарду куповне моћи (СКМ)

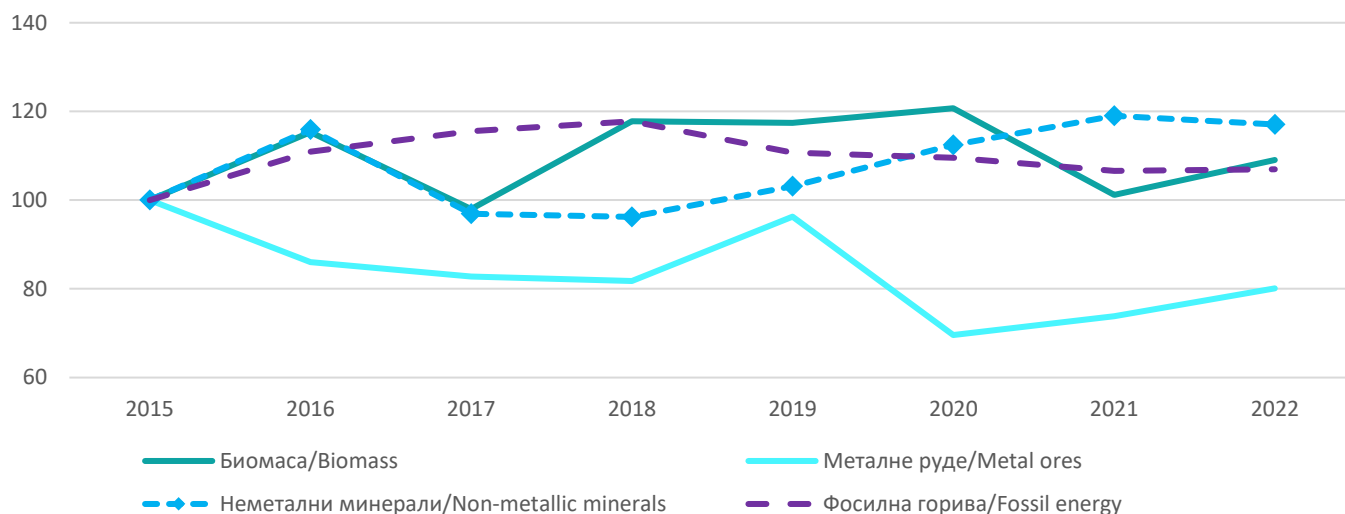
Note: GDP in current prices, Purchasing Power Standards (PPS)

Ниво продуктивности ресурса зависи од богатства ресурса, разноликости индустријских активности, улози услужног и грађевинског сектора, размјерима и структури потрошње те различитим изворима енергије. Изражена у БДП-у у текућим цијенама по Стандарду куповне моћи, Босна и Херцеговина је по продуктивности ресурса у привреди знатно испод просјека Европске уније. У 2022. години износила је 1,01 СКМ/кг (Стандард куповне моћи по килограму) што је повећање за 9,5% у односу на претходну годину.

The level of Resource productivity depends on the resources potential, diversity of industrial activities, the role of the service and construction sectors, the extent and structure of consumption and different energy sources. Expressed in GDP in Purchasing power standard over DMC, the Resource productivity of Bosnia and Herzegovina in the economy, is well below the European Union average. In 2022, it amounts to 1.01 PPS/kg (Purchasing power standard over kilogram, which is a decrease of 9.5% compared to previous year.

3. Домаћа потрошња материјала по главним категоријама, Босна и Херцеговина 2015 – 2022. (Индекс2015=100)

Domestic material consumption by main material categories, Bosnia and Herzegovina, 2015 – 2022, (Index 2015=100)

Даљи закључци о видљивом раздвајању између економских и еколошких варијабли у Босни и Херцеговини се могу постићи додатном анализом компонената домаће потрошње материјала. Анализа ДПМ по категоријама приказује релативну важност различитих материјала и њихов потенцијал за поновну употребу или рециклирање.

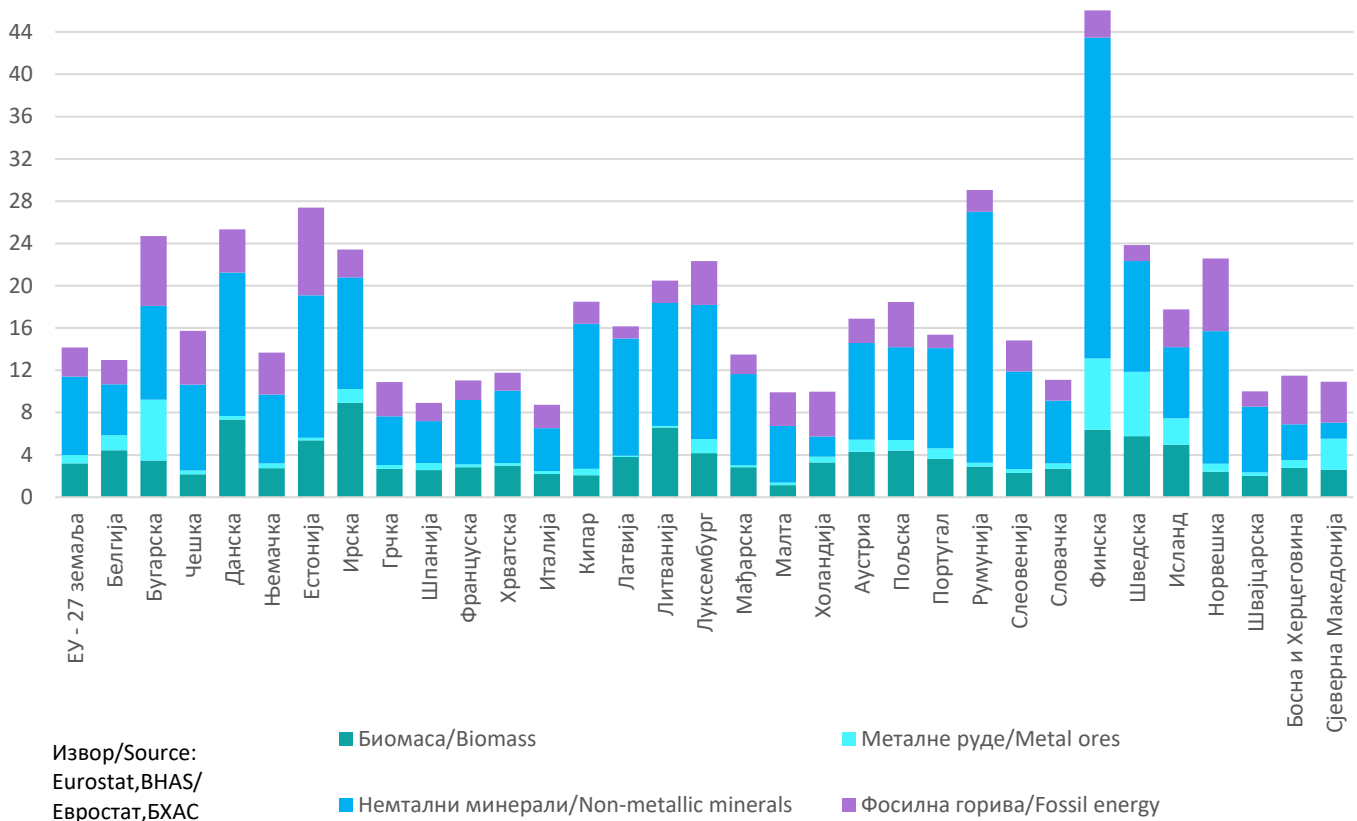
Економија Босне и Херцеговине је у 2022. години утрошила 38,7 милиона тона природних ресурса, што је за 6,8% више у односу на базну 2015. годину. Домаће вађење неметалних минерала је повећано за око 34,2% у односу на 2015. годину, највеће учешће је забиљежено у вађењу грађевинског камена, пијеска и шљунка, кречњака и гипса те соли. Од 2016. године физичка трговинска биланца је у сталном опадању, те је у 2022. години по први пут извоз већи од увоза за 237 хиљада тона. Ти обрасци указују на то да је БиХ окренута према извозно оријентисаној економији.

Further conclusions about a visible separation between the economic and environmental variables can be achieved by additional analysis of the components of domestic material consumption. An analysis of DMC by material category conveys the relative importance of various materials and their potential for reuse, recovery or recycling.

The economy of Bosnia and Herzegovina, referent 2022, consumed 38.7 million tons of natural resources, which is 6.8% more compared to the base year 2015. Domestic extraction of non-metallic minerals increased by 34.2% compared to the base year, the biggest part is recorded in the extraction of construction stone sand and gravel, limestone and gypsum, and salt. Since 2016, the physical trade balance has been constantly decreasing, and in 2022, for the first time, exports exceeded imports by 237 thousand tons. These patterns indicate that BiH has moved towards a more export-oriented economy.

4. Домаћа потрошња материјала по главним категоријама, Босна и Херцеговина по земљама 2022. (тона по становнику)

Domestic material consumption by main material categories, by country 2022 (tonnes per capita)

Напомена: Категорије „Остали производи“ и „Отпад за обраду и збрињавање“ укључене су у категорију Неметали минерали. Број становника у Босни и Херцеговини за 2022. годину базиран је на основу процјена Агенције за статистику Босне и Херцеговине.

Note: The "Other products" and "Waste for final treatment and disposal" categories are included in the "Non-metallic minerals" category. The population in Bosnia and Herzegovina for 2022 is based on the estimates of the Agency for Statistics of Bosnia and Herzegovina

Домаћом потрошњом материјала у Босни и Херцеговини доминирају фосилна горива заузимајући 40,1% од укупне потрошње материјала. Металне руде заузимају најмањи удио од четири главне категорије са само 6,2%.

На сваког становника Босне и Херцеговине у 2022. години утрошено је приближно 11,8 тона пољопривредних култура, минерала, метала и фосилних горива, односно на дневној бази се трошило око 32 килограм ресурса по становнику.

Domestic material consumption of Bosnia and Herzegovina is dominated by fossil energy materials accounting for 40.1% of total material consumption. Metal ores constitute the smallest of the four main material categories with only 6.2%.

Approximately 11.8 tons of crops, minerals, metals and fossil fuels per capita were consumed in Bosnia and Herzegovina in 2022, i.e. about 32 kilograms of resources per capita were consumed on daily basis.

Назив индикатора	ТМ 1. Продуктивност ресурса	Name of indicators	Resource productivity
Дефиниција	Индикатор показује постиже ли се напредак у остварењу једног од циљева политике одрживе производње и потрошње, односно одрживог развоја уопштено. Њиме се прати развија ли се економија на начин да ефикасно користи природне ресурсе уз смањивање негативног утицаја на животну средину током експлоатације и коришћења материјала. <i>Под индикатор:</i> ТМ 1.1 Домаћа потрошња материјала	Definition	<i>The indicator shows progress achieved in realizing one of the goals of the policy of sustainable production and consumption, i.e. sustainable development in general.</i> <i>Sub-indicator:</i> <i>TM 1.1 Domestic material consumption</i>
Правна покривеност	а) Босна и Херцеговина: - Стратешки правци развоја статистике БиХ 2030 - Оквир Циљева одрживог развоја у Босни и Херцеговини (Агенда 2030) б) ЕУ прописи: - Регулатива (ЕУ) бр. 691/2011 Европског парламента и Савјета од 6. јула 2011. о европским економским рачунима животне средине	Legal acts	а) <i>Bosnia and Herzegovina</i> <i>- Strategic directions of development of statistics of BiH 2030</i> <i>- The SDGs framework in Bosnia and Herzegovina (Agenda 2030)</i> б) <i>EU legislation</i> <i>- Regulation (EU) no. 691/2011 of the European Parliament and of the Council of 6 July 2011 on European environmental economic accounts</i>
Сет података	1. Назив податка: Домаћа потрошња материјала (ДМЦ), укупно Начин приказа: нумерички и табеларно Јединица мјере: тона 2. Назив податка: Бруто домаћи производ, ланчано повезане вриједности у цијенама 2015. године; БДП по Стандарду куповне моћи (СКМ) Начин приказа: нумерички, табеларно Јединица мјере: КМ (конвертибилна марка)	Data set	<i>1.Data set: Domestic material Consumption (DMC), total</i> <i>Dissemination: numerical and tabular</i> <i>Unit of measure: tonnes</i> <i>2. Data set: Gross Domestic Production, in chain-linked volumes, reference year 2015;</i> <i>GDP, Purchasing power standards (PPS)</i> <i>Dissemination: numerical and tabular</i> <i>Unit of measure: BAM (convertible marks)</i>
Периодика	Годишње	Periodicity	Yearly
Метода израчуна	Продуктивност материјала исказује се као омјер бруто домаћег производа (БДП) и домаће потрошње материјала (ДПМ).	Calculation method	<i>The Resource Productivity is expressed as a ratio of gross domestic product (GDP) and domestic material consumption (DMC).</i>
Начин приказа података	Показатељ се приказује табеларно или графикомом у којем је исказана продуктивност материјала почевши од базне 2015. године (индекс 2015 =100).	Data Dissemination	<i>The indicator is displayed in tabular or chart which is shown productivity material, (index 2015 = 100).</i>
Извјештавање	а) Обавеза извјештавања на ЕУ и међународном нивоу: Достављање података у ЕВРОСТАТ, у складу са захтјевима Регулативе (ЕУ) бр. 691/2011	Reporting	<i>a) The obligation of reporting to the EU and international level:</i> <i>Data submitted to Eurostat, in accordance with the requirements of Regulation (EU) no. 691/2011</i>
Доступност података	БХАС - www.bhas.gov.ba ; БиХ СДГ портал - https://sdg.bhas.gov.ba ; База податка ЕВРОСТАТ - https://ec.europa.eu/eurostat/web/environment/material-flows-and-resource-productivity	Data Availability	<i>BHAS - www.bhas.gov.ba;</i> <i>BiH SDG portal - https://sdg.bhas.gov.ba;</i> <i>Eurostat data base - https://ec.europa.eu/eurostat/web/environment/material-flows-and-resource-productivity</i>

Методологија

Продуктивност ресурса је водећи индикатор за Европску табелу за праћења резултата у подручју ефикасности ресурса, у оквиру Агенде 2030.

Индикатор Продуктивност ресурса је бруто домаћи производ (БДП) подијељен са домаћом потрошњом материјала (ДМЦ). Домаћа потрошња материјала одражава потрошњу унутар националне економије. Подразумијева разматрање материјала: биомасе, фосилних горива, минерала и металних руда (домаћа експлоатација материјала и увоз), али без материјала који су извезени (укључујући и материјале који су уграђени у производе који се извозе). За одређивање Домаће потрошње материјала - ДПМ примјењује се методологија за Економске рачуне материјалних токова (Economy-wide material flow accounts EW-MFA), у складу са Регулацивом (ЕУ) бр. 691/2011 Европског парламента и Савјета о европским економским рачунима животне средине, посебно Анекс III Регулациве – Модул за EW MFA. БДП се мјери помоћу ланчано повезаних вриједности које приказују развој током времена без инфлације и показују кретања у реалном смислу. Коришћење базично повезаних вриједности за БДП је важно због домаће потрошње материјала која се користи код израчунавања продуктивности ресурса која није директно погођена инфлацијом. Коришћење базично уланчаних вриједности за БДП, резултира тиме да је индикатор продуктивност ресурса такођер реални показатељ, а приказан је у КМ/кг.

Зависно од сврхе анализе података, продуктивност ресурса се такође може исказати у:

- „евра по килограму“ користећи текуће цијене за БДП, када се анализира економија земље у одређеном тренутку (за једну одређену годину),
- „СКМ“ по килограму“ користећи текуће цијене за БДП изражен у стандарду куповне моћи (СКМ); СКМ уклања разлике у куповној моћи између економија земаља, узимајући у обзир разлике у нивоу цијена; могу се користити за упоредбу економија земаља у специфичној години (за једну одређену годину).

Methodology

Resource productivity is the lead indicator of the resource efficiency scoreboard. The scoreboard was developed in the context of the flagship initiative 'A resource-efficient Europe' under the Agenda 2030.

Resource productivity is the ratio of gross domestic product (GDP) divided by domestic material consumption (DMC). Domestic material consumption reflects consumption within the national economy, consider the following materials: biomass, fossil fuels, minerals and metal ores (domestic exploitation of materials and imports), but without the materials that are exported (including materials that are incorporated into exported products). Domestic material consumption - DMC applies the methodology Economy-wide material flow accounts EW-MFA, in accordance with Regulation (EU) no. 691/2011 of the European Parliament and the Council on European environmental economic accounts, particularly Annex III Regulation - Module for EW-MFA.

GDP is measured by linked values that show the development over time without inflation and show developments in the real sense. Using based chain-linked volumes for GDP is important, because domestic consumption of materials to be used in calculating the productivity of resources, that are not affected by inflation. Using based chain-linked value of GDP, the result that resource productivity indicator is also real indicator, shown in BAM /kg.

Depending on which type of GDP used for the ratio, resource productivity can also be expressed:

- 'Euro per Kilogram' (GDP in current prices), to be used to analyse a single country at one point in time (for one particular year),
- 'PPS per Kilogram' (GDP in current price expressed in Purchasing Power Standards). Purchasing Power Standards are fictive 'currency' units that remove differences in purchasing power, hence eliminate differences in price levels across countries; to be used when comparing across countries at one point in time.

Публикује Агенција за статистику Босне и Херцеговине, 71000 Сарајево, Зелених беретки 26
Published by the Agency for Statistics of the Bosnia and Herzegovina, 71000 Sarajevo, Zelenih беретки 26

Телефон/Phone: +387 (33) 911 911 | Телефакс/Telefax: +387 (33) 220 622
Електронска пошта/E-mail: bhas@bhas.gov.ba | Интернетска страница/Web site: www.bhas.gov.ba

Одговорна лица/Responsible persons:

Шевала Кораччевић, шеф Одсјека за статистику животне средине, енергије и регионалних статистика
Ševala Korajčević, Head of Environment, Energy and Regional Statistics Department

Весна Ћужић, директор
Vesna Čužić, Director

Саопштење приредио: Драган Јововић
Prepared by: Dragan Jovović

 Размислите о очувању животне средине прије штампања документа.
Please consider the environment before printing this document.